

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 518/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Advokátskej kancelárie Motyčka, s. r. o.**, Štefánikova trieda 52, Nitra, IČO 53 503 007, zastúpenej advokátom JUDr. Ondrejom Brlášom, Štefánikova trieda 52, Nitra, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/98/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/98/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka žiada priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní sa žalobcovia žalobou doručенou okresnému súdu 6. novembra 2019 domáhali určenia neplatnosti rozhodnutia prijatého na písomnom hlasovaní vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na [REDACTED] zo 4. októbra 2019, ktorá bola podaná podľa § 14a ods. 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, a súčasne sa domáhali dočasného pozastavenia účinnosti tohto rozhodnutia návrhom na vydanie neodkladného opatrenia podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Pôvodní žalobcovia v 6. a 7. rade previedli svoje vlastnícke práva na žalobkyňu v 1. rade, ktorá neskôr previedla vlastnícke právo na sťažovateľku. Na základe uznesenia okresného súdu zo 6. marca 2023 sťažovateľka vstúpila do napadnutého konania

ako právny nástupca pôvodných žalobcov v 6. a 7. rade. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. marca 2023.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že z obsahu súdneho spisu jednoznačne vyplýva, že konajúci sudca sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nezaoberal, keďže tento návrh neodmietol postupom podľa § 327 CSP ani nevydal rozhodnutie v zákonom určenej lehote podľa § 328 CSP. Okresný súd žiadnym spôsobom nereagoval ani na výzvu právneho zástupcu žalobcov z 20. marca 2020 o vydanie rozhodnutia.

4. O návrhu žalobcov na dočasné pozastavenie účinnosti rozhodnutia okresný súd rozhodol až rozsudkom č. k. 12C/98/2019 z 18. novembra 2020 vydaným vo veci samej (rok od podania návrhu, pozn.), ktorým žalobu zamietol (výrok I) a návrh na vydanie neodkladného opatrenia odmietol (výrok II). Podľa sťažovateľky je irelevantné, či návrh na vydanie neodkladného opatrenia spĺňal alebo nespĺňal zákonné náležitosti, keďže konajúci súd bol povinný o tomto návrhu rozhodnúť najneskôr v zákonom určenej lehote, a to buď odmietnutím alebo jeho nariadením. Proti rozsudku okresného súdu podali žalobcovia odvolanie, a to proti všetkým jeho výrokom. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 7Co/47/2021-163 z 30. júna 2021 o podanom odvolaní rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku II, ktorým odmietol návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ako vecne správny potvrdil.

5. Sťažovateľka taktiež uviedla, že 22. marca 2023 podal právny zástupca žalobcov sťažnosť predsedovi okresného súdu na prieťahy v konaní, ktorá bola upovedomením z 19. apríla 2023 vybavená ako nedôvodná. Následne 31. mája 2023 požiadal právny zástupca žalobcov o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom krajského súdu. Podpredseda krajského súdu sťažnosť uznal za čiastočne dôvodnú (upovedomenie z 23. júna 2023, pozn.), čo sťažovateľka považuje za účelové konanie v snahe prekryť pochybenia konajúceho sudcu, a to doslova právne nedôvodnou obranou. Podľa názoru sťažovateľky nie je možné žiadnym spôsobom ospravedlniť ani argumentačne úspešne poprieť skutočnosť, že konajúci sudca „zmeškal“ 30-dňovú zákonnú lehotu „iba o“ 347 dní. Sťažovateľka sa o rozhodnutí súdu druhej inštancie dozvedela až 30. apríla 2023, keď jej bolo rozhodnutie doručené, a domnieva sa, že je to len „následok“ podaných sťažností na postup okresného súdu.

6. Sťažovateľka poukazuje na jednotlivé skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre posúdenie prieťahov. K právnej a faktickej zložitosti uvádza, že vo vzťahu k predmetu konania, ktorým je posúdenie podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, bolo povinnosťou okresného súdu postupovať „*prinajmenšom obozretne, s ohľadom na široký okruh účastníkov dotknutých konaním*“, ako aj dôležitosť prijatého napadaného rozhodnutia. Vo vzťahu k druhému kritériu sťažovateľka zastáva názor, že žalobný návrh vo veci samej vrátane návrhu na dočasné pozastavenie účinnosti rozhodnutia boli podané v zákonnej lehote a spĺňali zákonom predpokladané náležitosti. Zdôraznila aj aktivitu žalobcov, ktorí sa podaniami domáhali svojich práv. K postupu samotného okresného súdu poukázala na zbytočné prieťahy v napadnutom konaní, ktoré spočívali v nesústredenom, neefektívnom a nesprávnom postupe okresného súdu pri podaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, jeho nečinnosti po podaní výziev zo strany žalobcov a neúmerne prekročenie zákonnej lehoty na rozhodnutie o návrhu na neodkladné opatrenie.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa čl. XI bodu 4 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení jeho dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) bola predmetná vec, pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovéj, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce stal členom druhého senátu ústavného súdu.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Predmetom preskúmania v konaní o ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Hoci ťažisko sťažnostnej argumentácie sťažovateľky spočíva v tvrdení, že k porušeniu jej práv došlo postupom okresného súdu pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ústavný súd posúdil postup okresného súdu komplexne, súc viazaný sťažnostným petitom (§ 45 zákona o ústavnom súde), v ktorom sťažovateľka označila celé súdne konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 12C/98/2019.

10. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

12. V posudzovanom prípade v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd vychádzal z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo skutočností zistených v konaniach o ústavných sťažnostiach iných žalobcov proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ktorých pred ústavným súdom právne zastupovala sťažovateľka. Ústavný súd o týchto sťažnostiach rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 598/2023 z 9. novembra 2023 o ich odmietnutí.

13. Sťažovateľka v posudzovanej ústavnej sťažnosti uviedla chronologický priebeh napadnutého konania vo vzťahu k rozhodovaniu o návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia,

ktorý formulovali ako „návrh na pozastavenie účinnosti rozhodnutia vlastníkov bytov“ a o ktorom v prvej inštancii rozhodol okresný súd rozsudkom z 18. novembra 2020 tak, že tento návrh odmietol ako nezrozumiteľný, neurčitý a nijako nezdôvodnený a nepreukázaný vo vzťahu k zasiahnutiu do vlastníckych práv žalobcov (výrok II rozsudku okresného súdu). O odvolaní žalobcov proti tomuto výroku bolo právoplatne rozhodnuté uznesením krajského súdu z 30. júna 2021. Tvrdenie sťažovateľky, že sa o predmetnom rozhodnutí krajského súdu dozvedela až 30. apríla 2023, nemá žiadnu relevanciu vo vzťahu k nej prezentovaným námietkam o porušení jej základného práva. Uznesenie z 30. júna 2021 bolo krajským súdom sťažovateľke ako právnej zástupkyňi žalobcov riadne expedované (doručované) elektronicky ešte v ten istý deň a zásielka bola vrátená 2. júla 2021 bez jej faktického doručenia. Aj z upovedomenia o vybavení sťažnosti na prietahy predsedom okresného súdu (z 19. apríla 2023, pozn.) vyplýva, že sťažovateľka ako právny zástupca žalobcov mal v období od 8. februára 2021 deaktivovanú elektronickú schránku. Krajský súd zároveň musel rozhodovať aj v merite veci o podanom odvolaní žalobcov proti rozsudku okresného súdu, a to uznesením č. k. 7Co/47/2021 z 31. októbra 2022, ktorým zrušil výrok I rozsudku okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo vymedzenom časovom období (od 10. júna 2021 do 29. novembra 2022) súdny spis nebol v dispozícii okresného súdu. Po vrátení súdneho spisu okresnému súdu 29. novembra 2022 okresný súd 14. apríla 2023 realizoval opakované doručovanie uznesenia krajského súdu z 30. júna 2021 sťažovateľke ako spoločnému právnomu zástupcovi žalobcov, pričom sťažovateľka zásielku v určenej lehote neprevzala. Uznesenie krajského súdu z 30. júna 2021 tak nadobudlo právoplatnosť 30. apríla 2023 s uplatnením fikcie doručenia uplynutím úložnej lehoty. Ústavná sťažnosť sťažovateľky smerujúca proti nečinnosti okresného súdu pri rozhodovaní o (ne)nariadení neodkladného opatrenia v napadnutom konaní bola ústavnému súdu doručená 25. augusta 2023, teda v čase, keď toto konanie bolo právoplatne skončené (30. apríla 2023, pozn.).

14. Ústavný súd z prehľadu procesných úkonov realizovaných vo veci sťažovateľky po vrátení spisu z krajského súdu 29. novembra 2022 hodnotí postup okresného súdu ako absolútne plynulý. Naopak, v tejto fáze vedenia súdneho sporu došlo z dôvodov na strane žalobcov k zrušeniu dvoch riadne nariadených pojednávaní (21. marca 2023 a 5. apríla 2023, pozn.). Žalobcovia 4. apríla 2023 okresnému súdu oznámili, že sporové strany pristúpili k rokovaniu o mimosúdnom urovnaní sporu. Okresný súd 4. mája 2023 dopytoval o stave mimosúdnej dohody obe strany sporu, ktoré súhlasne potvrdili prípravu mimosúdnej dohody v termíne do jedného mesiaca. Okresnému súdu bolo žalobcami 11. júla 2023 doručené späťvzatie žaloby. Okresný súd uznesením zo 7. augusta 2023 v zmysle § 145 ods. 1 CSP konanie zastavil (výrok I) a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu konania (výrok II). Žalovaní podali proti výroku II uznesenia okresného súdu odvolanie, o ktorom bude rozhodovať krajský súd. Uznesenie okresného súdu zo 7. augusta 2023 tak v časti výroku I nadobudlo právoplatnosť 23. augusta 2023, čím bola vec sťažovateľky právoplatne skončená aj v jej merite.

15. Ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú, keďže konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd

poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

16. Právoplatným skončením veci (iniciovaným samotnými žalobcami, ako aj sťažovateľkou, pozn.) k porušovaniu označených práv sťažovateľky v napadnutom konaní už teda nemohlo dochádzať a jej právna neistota nemohla trvať tak, ako to opisuje vo svojej ústavnej sťažnosti, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu